

Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya

Arxiu Iconogràfic Històric de la Sanitat Catalana 'Gaspar Sentiñón'

*Setè centenari de la mort
d'Arnau de Vilanova
(1311-2011)*

2011

Bon any nou Happy new year

Setè centenari de la mort d'Arnau de Vilanova (1311-2011)

Arnau de Vilanova va morir el dia 6 de setembre de 1311, fent un viatge en vaixell des de Nàpols fins a Avinyó, quan estava prop de les costes de Gènova. L'any 2011 pertoca doncs recordar aquesta efemèride. Cal dir que Arnau de Vilanova ha estat el metge més important en tota la història de la medicina catalana i l'única vegada en que un metge català ha estat el de més nivell i prestigi en el món de la seva època. També fou professor de l'escola de medicina més important del seu temps, la de Montpeller. Igualment la seva obra escrita fou molt important,

tant pel que fa a escrits de caire mèdic, com els relacionats amb la filosofia i sobretot una visió reformadora de la religió, que féu que algú del poder religiós arribés a considerar-lo heterodox, quan no heretge. En aquesta obra, molt extensa hi ha una bona part d'escrits que probablement no foren seus propis, sinó que solament se li han atribuït; són els que es consideren apòcrifs, i en el que respecta a la part mèdica, són pràcticament la meitat del que inicialment es considerava obra original.

La seva obra ha estat analitzada a bastament. Jaume

Mensa recull una bibliografia amb gairebé un miler d'estudis. Entre els qui s'hi han dedicat més cal esmentar com a mínim a Paul Diepgen, professor a Leipzig, que va impulsar l'estudi de l'obra mèdica en els temps moderns, i entre nosaltres Juan A. Paniagua, Lluís Garcia Ballester, Sebastià Giralt i en el camp ideològic, religiós, Tomàs Carreras Artau, Miquel Batllori, Josep Perarnau de manera molt extensa, estudiós dels manuscrits.

La seva vida és relativament coneguda, tot i que hi ha zones importants fosques. El lloc de naixement d'Arnau de Vilanova no està documentat de manera certa. A França era considerat provençal; també altres possibilitats, en relació a poblacions que portessin

el nom de "Vilanova", que n'hi ha hagut moltes. Ara la crítica històrica es decanta més aviat per a suposar-lo nascut a València, o a prop, en el temps de la conquesta de la ciutat per Jaume I. La seva incardinació eclesiàstica a la diòcesi de València apunta cap a aquesta possibilitat.

Probablement era de família catalana, o a més distància provençal. La data més probable del seu naixement s'accepta cap a l'any 1238. La seva única filla, Maria, fou monja dominica a València. Sembla que tenia un bon coneixement de la llengua àrab, que es parlava aleshores correntment a València, amb àmplia població musulmana.

No se sap clarament on va estudiar, però si que quan tenia uns

quaranta anys exercia a Barcelona, i era metge dels reis d'Aragó. El seu prestigi com a metge pràctic ja era molt gran. Després va passar a residir a Montpeller, on fou mestre de la Facultat, un dels que hi ha deixat més petjada en el record històric, i on es va casar amb Agnès Blasi, que era de família montpellerina. Nebots seus foren Joan i Ermengol Blasi, metges coneguts, també d'aquella ciutat. Cap el 1289 comença una etapa llarga a Montpeller, on escriu llibres i arribarà a ser el metge de més nomenada. El 1300 consta com a "habitator montipesulani".

La seva relació amb la casa reial d'Aragó fou àmplia, en dues vessants, mèdica i política. Probablement cap el 1281, quan ja tenia més de quaranta anys, fou

crídat pel rei Pere per a ser metge de la casa reial. També ho fou amb els seus successors Alfons i Jaume II. Cap el final de la seva vida fou ambaixador del rei d'Aragó a París.

Un altre aspecte és la relació, professional, amb alts dignataris de l'església, inclosos diversos pontífex. Això féu que tingués una protecció personal quan va ser acusat pels seus escrits. Va ser metge de Bonifaci VIII, al qual sembla que va tractar del seu mal de pedra; de Benet XI, de Bertran de Got, cardenal de Bordeus, elegit papa Climent V, el 1305. La seu papal aleshores estava a Avinyó: eren els anys coneguts com del Cisma d'Occident.

Jacint Corbella i Corbella
*President de la Reial Acadèmia
de Medicina de Catalunya*

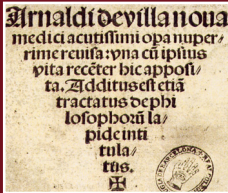
1

2

3

4

5

6

7

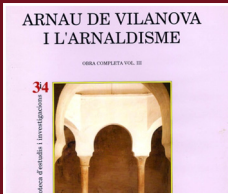
8

9

10

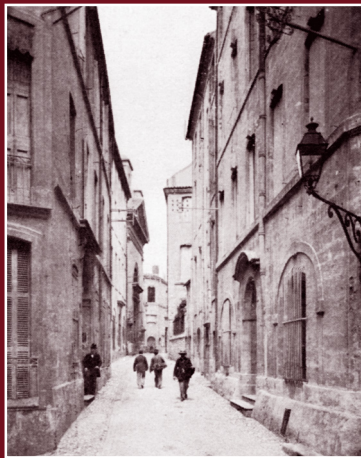
11

12

2011

1. Façana de l'antiga facultat de Medicina de Montpellier i porta d'entrada de l'actual

gener

january

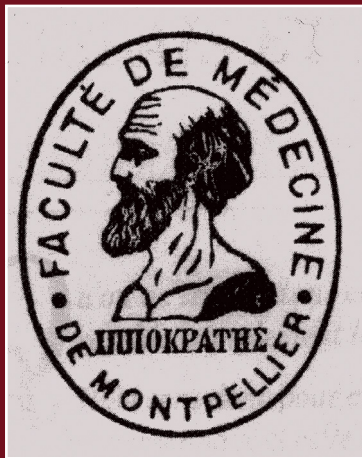
www.ramc.cat

arxiugaspars@ramc.cat

						1	2
	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	25	26	27	28	29	30	
31							

2011

2. Antics logotips de la Facultat de Medicina de Montpeller

febrer

february

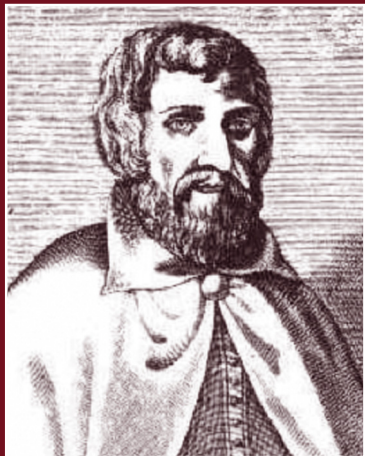

www.ramc.cat
arxiugaspars@ramc.cat

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

2011

3. Arnau de Vilanova

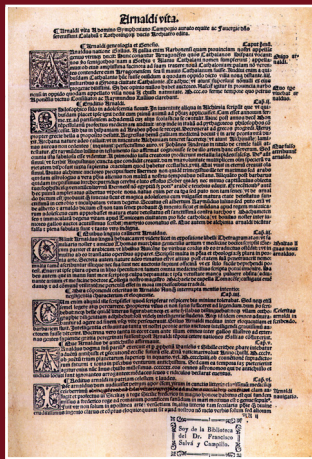
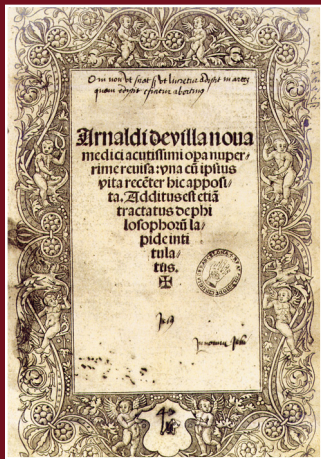
març

march

www.ramc.cat
arxiugaspars@ramc.cat

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

abril

april

www.ramc.cat

arxiugaspars@ramc.cat

					1	2	3
4	5	6	7	8	9	10	
11	12	13	14	15	16	17	
18	19	20	21	22	23	24	
25	26	27	28	29	30		

2011

5. Hospital Arnau de Vilanova de Lleida

maig

may

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

www.ramc.cat

arxiugaspars@ramc.cat

2011

6. Arnau de Vilanova amb els reis de Barcelona

juny

june

1 2 3 4 **5**

6 7 8 9 10 11 **12**

13 14 15 16 17 18 **19**

20 21 22 23 **24** 25 **26**

27 28 29 30

www.ramc.cat

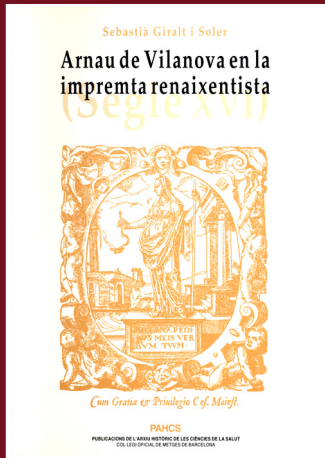
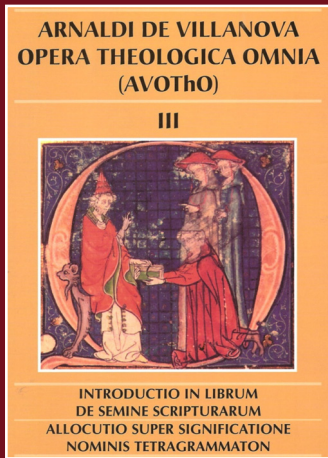
arxiugaspars@ramc.cat

juliol   july

					1	2	3
4	5	6	7	8	9	10	11
11	12	13	14	15	16	17	18
18	19	20	21	22	23	24	25
25	26	27	28	29	30	31	

agost

august

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

www.ramc.cat

arxiugaspars@ramc.cat

2011

9. Segell commemoratiu

setembre september

www.ramc.cat
arxiugaspars@ramc.cat

		1	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

octubre   october

1   2

3   4   5   6   7   8   9

10   11   12   13   14   15   16

17   18   19   20   21   22   23

24   25   26   27   28   29   30

31

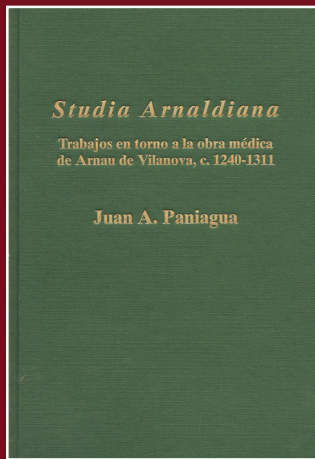
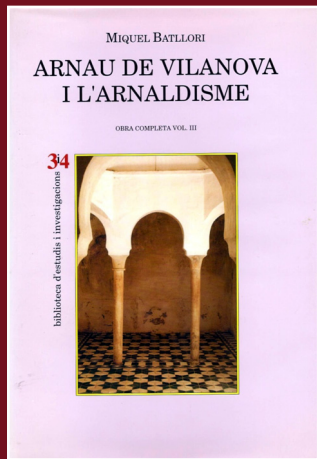

www.ramc.cat

arxiugaspars@ramc.cat

2011

11. Estudis sobre l'obra d'Arnau de Vilanova

novembre

november

www.ramc.cat
arxiugaspars@ramc.cat

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

2011

12. Arnau de Vilanova segons una
miniatura del manuscrit de Carpentras (78)

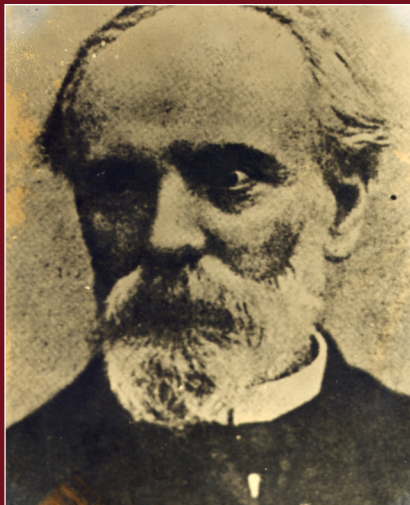
desembre

december

www.ramc.cat
arxiugaspars@ramc.cat

		1	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Gaspar Sentiñón i Cerdaña

Arxiu Iconogràfic Històric de la Sanitat Catalana

'Gaspar Sentiñón'

Carrer del Carme, 47

08001- Barcelona

secretaria@ramc.cat